

Lausunto

29.01.2024

Asia: VN/34119/2023

Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain (asiakastietolaki) ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta annetun lain 2 §:n muuttamisest

Lausunnonantajan lausunto

Kannatatteko 3 §:n 1 momentin 11 kohtaan ehdotettua muutosta (palvelunantajan määritelmä)?

Kyllä. Perustelee: [Lisäys ”yritystä” on välttämätön, jotta määritelmä kattaa suurimman osan nykyisistä yksityisistä palvelunantajista.]

Kannatatteko 54 §:n ehdotettua muutosta (lähetteen ja hoitopalautteen luovuttaminen)?

Kyllä. Perustelee: [Lähete ja hoitopalaute on voitava toimittaa ilman asiakastietolain 54 §:ssä tarkoitettua luovutuslupaa tai erillistä tietosuojasetuksen tai julkisuuslain mukaista suostumusta. Kysymys on potilaan laadukkaaseen hoidon varmistamisesta ja vakiintuneesta terveydenhuollon toimintakäytännöstä, jota ei ole perusteltu muuttamaan byrokraattisemmaksi.]

Kannatatteko 57 §:n ehdotettua muutosta (tiedonsaantioikeuden toteuttaminen tietojärjestelmän avulla)?

Kyllä. Perustelee: [Esitysluonnoksessa on avattu riittävän perustellusti syyt pykälän muutokseen. ”Esimerkiksi hyvinvointialueilla voidaan ottaa käyttöön sekä potilastietojen että sosiaalihuollon asiakastietojen käsittelyyn yhteinen tietojärjestelmä, jonka avulla voidaan luovuttaa asiakastietoja sosiaali- ja terveydenhuollon välillä tai käsitellä asiakastietoja sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisissä palveluissa”.]

Kannatatteko 64 §:n ehdotettua muutosta (terveydenhuollon sosiaalityöntekijän tiedonsaantioikeus)?

Kyllä. Perustelee: [Muutos on perusteltu, jotta terveydenhuollossa pystytään tukemaan potilasta muun muassa oikeiden etuuksien hakemisessa. Terveydenhuollon sosiaalityössä tavataan lisäksi asiakkaita, joilla ei välttämättä ole sosiaalihuollon asiakkuutta. Muutos ko pykälän otsikkoon on perusteltu.]

Kannatatteko 97 §:n ehdotettua muutosta (Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ohjaustehtävä)?

Kyllä. Perustelee: [Tällainen valtakunnallinen ohjaustehtävä kuuluu Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle ja sen tulee olla määritelty laissa.]

Kannatatteko 102 §:n ehdotettuja siirtymäaikojen muutoksia?

Kyllä. Perustelee: [Asiakastietolain voimaantulon ja hyvinvointialueiden toiminnan aloittamisen osuinen ajallisesti samaan kapeaan aikaikkunaan vaatii perustellusti muutoksia siirtymäaikoihin. Kuten hallituksen esitysluonnoksessakin todetaan, osa hyvinvointialueista on vasta hankkimassa uusia tietojärjestelmiä, joten liittyminen uusilla tietojärjestelmillä Kanta-palveluun siirtymäajan puitteissa ei ole mahdollista eivätkä nykyiset tietojärjestelmät mahdollista Kanta-palveluun liittymistä, mukaan lukien erityiset haasteet nykykäytännöissä kirjata sosiaalihuollon palvelutehtävissä terveydenhuollon tietojärjestelmiin. Monet yksityiset palvelunantajat tuottavat useita eri sosiaalipalveluita useassa eri palvelutehtävässä usealle hyvinvointialueelle, mutta yksityisten palveluntuottajien hyvinvointialueilta saama ohjaus ja tuki liittymiseen on ollut heikkoa eikä heillä ole välttämättä tietoa Kanta-palveluiden liittymisvaihtoehdoista tai varsinkaan hyvinvointialuekohtaisista rinnakkaisliittymismahdollisuuksista. Lisäksi yksityiset palveluntuottajat eivät puolestaan voi aloittaa asiakasasiakirjojen tallentamista järjestämisvastuullisen hyvinvointialueen lukuun ennen kuin hyvinvointialue itse on liittynyt Kanta-palveluiden rekisterinpitäjäksi. Kuten luonnoksessakin on todettu, siirtymäaikojen jättäminen ennalleen aiheuttaisi sen, että osa hyvinvointialueista joutuisi tietojärjestelmistä johtuen joko lainvastaiseen tilanteeseen tai tekemään lyhytaikaisia investointeja käytöstä poistuviin tietojärjestelmiin. Hyvinvointialueiden lukuun toimivien yksityisten palvelunantajien tilanne olisi vastaavanlainen. Uudenmaan sosiaalialan osaamiskeskus Socca puoltaa edellä mainituin perustein muutoksia siirtymäaikoihin, mutta toivoo, että aikatauluja tarkennetaan vielä nykyisestä ehdotuksesta pidemmälle, jotta niiden noudattaminen on samoin perustein tosiasiallisesti mahdollista.]

Virtanen Anu
Uudenmaan sosiaalialan osaamiskeskus Socca